

XXIV Fòrum Local d'Educació
Innovació, escola i municipis

El canvi educatiu des de cada barri i municipi: un repte col·lectiu

“Vaig ser infant una vegada en algun poble”.

Vicent Andrés Estellés

Presidenta, alcaldes, regidors, tècnics, persones que estimeu l'educació,

Als vostres barris, als vostres municipis, centenars d'infants deixen casa seva a mitjans de cada setembre per endinsar-se en un món nou que anomenem escola. Els qui de vosaltres hagueu viscut aquest moment, molt probablement el tindreu gravat. Els infants entren per una porta i les mares i pares marxen mirant enrere amb una barreja d'orgull i angoixa. I entremig, algun somriure, alguna llàgrima, algun plor, alguna esperança.

Fa tantes generacions que repetim aquesta cerimònia que a voltes oblidem el perquè. ¿Per què la nostra societat, i tantes altres, ha decidit obligar tots i cadascun dels infants a passar per aquesta institució que anomenem “escola”? Possiblement, per la convicció que és el millor instrument per a dotar-los de les eines que els permetran ser persones autònomes, bastir el seu projecte de vida amb dignitat i amb sentit, i contribuir a la societat on viuen.

Per això, per a evitar que hi hagi infants que no puguin accedir a aquestes eines per les seves circumstàncies vitals, el nostre marc legal estableix que “Totes les persones tenen dret a una educació de qualitat i a accedir-hi en condicions d'igualtat”. I d'aquest dret, l'escola obligatòria n'és la garantia.

Però a la pràctica, ho és? ¿Ho és quan fa anys que som la societat europea amb el percentatge més alt d'abandonament escolar prematur, amb un de cada quatre joves? ¿Ho és quan la recerca indica que la probabilitat d'abandonament escolar d'un adolescent és 11 vegades més alta quan la seva mare té tan sols estudis primaris, comparat amb si tingués estudis universitaris?

És de coses com aquestes del que, en el fons, tracta la innovació educativa. I voldria compartir algunes reflexions abans d'entrar a parlar de la seva necessitat, i de la funció que hi poden tenir els ens locals.

La funció de l'escola en un món canviant

Quan ens preguntem sobre la raó de ser de l'escola, no la podem aïllar del context on vivim. I vivim en un món caracteritzat per la complexitat i la incertesa, degut, abans que res, al canvi tecnològic. Esmento alguns exemples:

- Internet i el world wide web, que van esdevenir d'ús públic fa vint-i-cinc anys, avui tenen 3.500 milions d'usuaris a tot el planeta. Per a la creació de coneixement, internet ha esdevingut tan rellevant com la invenció de la impremta: s'han multiplicat les fonts i els mitjans amb què accedir-hi i la pròpia creació de coneixement s'ha democratitzat.
- A més de canviar com accedim al coneixement, internet ha canviat la manera com vivim, com ens informem, com consumim, com ens interrelacionem, com ens orientem,... Més enllà del correu electrònic, que vam començar a emprar tímidament a finals dels 90, penseu en aquests noms que no tenen més de quinze anys: Napster, Yahoo, Google, YouTube, LinkedIn, Facebook, Instagram, Whatsapp, Twitter, GoogleMaps, Tripadvisor, Tinder, Uber, Airbnb,...
- Un altre exemple: en els darrers quinze anys s'ha creat més informació que en tota la història de la humanitat. Alguns de vosaltres ho esteu fent ara amb els vostres twitts, blogs, fotografies, o vídeos. I cada cop que pagueu amb tarja, ompliu un formulari, o us ubiqueu amb l'aplicació de mapes. Això comporta una transformació de la idea tradicional de com gestionar el coneixement, i les pròpies dades. I també, un gran canvi en el que fins fa poc era la nostra privacitat.
- Més exemples: la impressió en tres dimensions, que en un temps estarà a cada casa, no tan sols transformarà la nostra manera d'entendre el consum, perquè crearem coses que fins ara compràvem; sinó que, en un altre nivell, fins i tot transformarà la nostra manera de reparar-nos: ja avui s'estan fent proves d'impressió en 3D amb materials orgànics que reproduïxen a mida exacta ossos i teixits humans.
- Un altre: la intel·ligència artificial, els sensors, la realitat virtual i la realitat augmentada, transformaran el món que avui coneixem, sobretot per la seva connexió a través d'internet en el que anomenem l'"internet of things", que com diu Rifkin és el centre de la tercera revolució industrial.
- I finalment, sobre aquesta revolució, ja fa tres anys, un estudi de la Universitat d'Oxford sobre reptes globals, indicava que prop del 50% de llocs de treball existents al món occidental –ells analitzaven els Estats Units– podrien automatitzar-se en una o dues dècades. Això inclou el treball de juristes, de comptables, d'oficinistes, de tècnics, etc.

Aquests exemples generen una mica de vertigen, però no acabem de ser conscients de la seva velocitat. El president de la Fundació PuntCat em deia recentment que ens costa molt entendre què vol dir que el canvi tecnològic és exponencial, perquè estem acostumats a pensar de manera lineal. I em va dir aquest exemple: proposeu a un amic que doni al seu

fill una paga setmanal modesta: deu cèntims. Però que, per no abusar, la dobli cada setmana. La segona setmana, vint cèntims, La tercera, quaranta cèntims. I així, durant sis mesos. Quan creieu que el vostre amic li hauria de pagar la darrera setmana, la número 24?

838.000 euros.

Aquest és el ritme exponencial de l'evolució del canvi tecnològic. Per això, la majoria de nosaltres i de molts adolescents tenim a la butxaca, al nostre mòbil, més poder de computació del que es va fer servir per a dur els humans a la lluna.

Ara bé, és un error pensar que els reptes a què hem de donar resposta com a societats, i als que l'escola ha de fer front si vol ser un instrument empoderador, són fonamentalment conseqüència del canvi tecnològic. Hem de tenir també en compte altres factors:

- L'acumulació a l'atmosfera de diòxid de carboni degut a les emissions que hem creat ha generat un canvi climàtic que trastorna el cicle de l'aigua i amenaça la biosfera terrestre, com es va constatar a la cimera de París COP21 l'any passat.
- La desigualtat econòmica creix fortament: fa sis anys, la riquesa acumulada de les 400 persones més riques del món equivalia a la riquesa de la meitat més pobra dels humans. En fa dos, l'equivalent de la meitat més pobra ja eren tan sols les 80 persones més riques.
- I sumat a això, els moviments de població arreu del món són d'un volum i rapidesa sense precedents, en gran part conseqüència de tots els elements anteriors, en un món cada cop més interconnectat.

El propòsit de l'educació

Tot això ja està afectant el vostre municipi, el vostre barri, i l'afectarà encara molt més en els anys vinents. I l'escola pot ser un instrument que permeti empoderar els vostres infants per a donar-hi resposta. És per això, que és fonamental que tota la societat s'hi posi. Perquè el repte és tan gran que ningú ho podrà solventar sol.

Fa cent anys, les circumstàncies de canvi eren molt diferents. Comparat amb el nostre ritme exponencial, allò ens fa somriure. Però ja aleshores, els qui pensaven en construir una societat on valgués la pena viure-hi, van plantejar-se les dues preguntes que cal fer respecte l'escola. La primera, quin és el seu propòsit. O sigui, què volem que l'escola aportï als infants. I la segona, com ha de ser l'aprenentatge: quin coneixement tenim de com aprenem els humans per a poder assolir el propòsit.

La innovació educativa mira sobretot de donar resposta a com s'ha d'aprendre, a l'escola. Però abans, ens hem de preguntar sobre el per què, sobre el propòsit, sense pensar que ja ens ve donat i que d'això no ens n'hem de preocupar.

Ja el 1972, la UNESCO va publicar el seu primer informe sobre educació, l'informe Faure, que plantejava que l'acceleració dels canvis socials i tecnològics requeria que les persones

estiguessin capacitades a aprendre al llarg de la seva vida, donat que el que aprendrien a l'escola podia canviar molt ràpidament. Per a aprendre al llarg de tota la vida, el primer que et cal és aprendre a aprendre; és a dir, esdevenir un aprenent autònom, el que es contraposa a ser un aprenent passiu. També afegia que, per a assolir aquest repte, l'escola havia de complementar-se amb el seu entorn: les institucions socials i ciutadanes, el món del treball, el de l'oci, etc.

Dues dècades després, el 1996, la UNESCO publicava l'informe dirigit per Jacques Délors, on deia que el propòsit de l'aprenentatge s'ha de fonamentar en quatre pilars: aprendre a conèixer; aprendre a fer; aprendre a ser; i aprendre a viure junts. I que l'educació havia de donar a cada pilar el mateix pes. Si mireu però les notes d'un adolescent avui, no us costarà veure que en la pràctica aquests pilars estan força desequilibrats. Penseu-hi: aprendre a conèixer; aprendre a fer; aprendre a ser; i aprendre a viure junts.

Des d'aquests pilars, penso en quines són les qüestions de què tracta en el fons el propòsit educatiu. Crec que una primera és com descriure, comprendre i predir la realitat. Una segona, què ens possibilitarà subsistir, en el context en què vivim. I una tercera, què i com volem ser.

Descriure, comprendre i predir la realitat, la primera qüestió, ha estat possiblement el centre del que hem anomenat "coneixement". Durant moltes dècades, l'escola i la universitat han imaginat que aquest coneixement es "transmet": a través de les explicacions del mestre, i a través del contingut del llibre. La funció de l'alumne seria, doncs, escoltar, llegir, exercitar i reproduir. Costa de quadrar aquesta idea amb el missatge de l'informe Faure de 1972, aquell de l'aprenentatge al llarg de tota la vida. Com es poden generar aprenents autònoms si la seva funció principal és rebre el coneixement que algú altre els transmet?

Així, l'any passat el darrer informe de la UNESCO, "Repensar l'educació", ens recordava que el coneixement és la manera com apliquem el significat a l'experiència, i ens diu que el conformen la informació, la comprensió, les habilitats, i les actituds i valors, adquirits a través de l'aprenentatge.

Si hi pensem, és fàcil veure que la informació es memoritza; que la comprensió de conceptes ha d'anar dels fenòmens a l'enunciat; que les habilitats es practiquen; i que les actituds i valors s'han de viure. Per això diem que el model transmissor és obsolet. Perquè com diu Zabala, tothom sap que s'aprèn a ballar ballant, i no tan sols amb les explicacions teòriques sobre com es balla. I que actituds i valors com la convivència, la sostenibilitat, la iniciativa, l'empatia, o l'honestedat, i habilitats com el pensament crític, l'autonomia, la creativitat, la capacitat de resoldre problemes, o de treballar en equip, no s'adquireixen llegint un power-point o escoltant una explicació.

I no tan sols habilitats, actituds i valors: parlem de tot el coneixement. Ho deia el Dr. Josep Estalella, director de l'Institut Escola durant la República: "Quan em pregunten: 'Sense llibres de text, els nois com poden estudiar?' I costa molt i molt de fer entendre a qui ho demana, que estudiar no consisteix essencialment a llegir, sinó a observar, i inquirir i experimentar sobre l'objecte d'estudi; el llibre serà una de les formes d'inquirir. Estudiar és

encarar-se amb l'objecte d'estudi; és observar-lo; és fer-lo i refer-lo; és descompondre'l, analitzar-lo i sintetitzar-lo. És amarar-se'n i amarar-lo. És venir-ne en coneixement directe".

La segona qüestió del propòsit educatiu, després de descriure, comprendre i predir la realitat, és com l'educació ens dota d'instruments per a poder subsistir en el context en què vivim. Es tracta de la qüestió de la feina, de la nostra autonomia per alimentar-nos i desenvolupar el nostre projecte de vida. I aquí es dona una falsa dicotomia. D'una banda, els que diuen que l'educació ha de donar resposta a la demanda del mercat. I d'una altra, els que diuen que l'educació ha de ser independent del que requereixi el mercat.

Ambdues posicions són pobres, i més en el moment en què vivim. L'educació, per suposat, ens ha de capacitar amb instruments que ens permetin satisfer les nostres necessitats i vocacions professionals; i per això, hem de saber quins instruments ens donaran més oportunitats. De la mateixa manera, com deia l'informe Faure, ha de dotar-nos de la capacitat d'aprendre autònomament per a poder adaptar-nos en un món canviant, on el mercat d'avui ens dona poques pistes de com serà a d'aquí tan sols deu anys. I finalment, ens ha de dotar de la capacitat de crear. No hem de formar persones simplement per a què s'adaptin al mercat de treball existent, sinó perquè creïn noves realitats. Com les que hem vist que s'han creat en la darrera dècada. Així doncs, l'autonomia per subsistir la donen tant tenir instruments per al món existent, com tenir la capacitat d'aprendre permanentment, com tenir capacitat de crear el que encara no existeix.

Deia que la primera qüestió del propòsit educatiu és com descriure, comprendre i predir la realitat; i la segona, què ens possibilitarà subsistir. La darrera qüestió no és menys important: què i com volem ser, com a persones i com a societat.

Gran part de l'entusiasme dels qui fa cent anys a tots nivells de la societat catalana promouien un canvi educatiu, sorgia d'aquest element: l'educació ens ha de capacitar per a definir el nostre projecte vital, per a contribuir a esdevenir millors del que som, i per a bastir una vida en comunitat que valgui la pena ser viscuda. Hi ha qui desqualifica tot això titllant-ho de bonisme. Tot allò que tingui a veure amb el benestar de l'infant, la seva realització, la convivència en diversitat, els valors inclusivament, la sostenibilitat, la cooperació, no seria més que bonisme. El que em fan pensar aquestes apel·lacions és en el cinisme. El cinisme, aquest gran enemic de l'educació, i de les polítiques educatives. El cinisme, aquest gran aliat de l'immobilisme, del no es pot fer res, del sempre ha estat així, del no ens hi escarrassem.

Entendre que l'educació ha de possibilitar respondre què i com volem ser, i que l'experiència a l'escola condicionarà aquesta qüestió, no és bonisme. És entendre el sentit de l'educació. La nostra societat, cadascuna de les nostres viles i barris, té avui uns reptes de grans dimensions. Els he esmentat abans, i vosaltres els viviu en el dia a dia. Aquest entorn de canvi, de complexitat i d'incertesa, va tan ràpid que ens paralitza. I ens hem acostumat tant a ser reactius que ens costa ser proactius. Hem tendit tant a pensar en solucionar problemes que ens costa treballar la prevenció.

Però cada un dels infants de les vostres escoles i instituts, cadascun d'ells, sense excepció, és una persona amb el desig de tenir una vida amb sentit i dignitat, una vida que valgui la pena ser viscuda. Com tots nosaltres, ¿no és cert? I tot i que cadascun d'ells prové de

realitats diferents: familiars, econòmiques, vitals, la nostra societat ha creat la institució escolar per a què els empoderi per poder assolir aquest objectiu de construir una vida amb sentit i dignitat. Un empoderament que els permeti alinear els seus ideals de vida amb les seves accions, i que faci que les seves accions contribueixin a la millora de la societat.

Contraposada a aquesta visió hi ha la idea de l'educació com un servei. Idea que es resumeix pensant que com millor educació tingui el meu fill, millor li anirà; i com pitjor sigui la del veí, menys competència per al meu. Aquesta visió de l'educació com a servei és, també, obsoleta. Ens porta a córrer com a hàsters per superar la producció que generen els xinesos i poder-los guanyar. I amaga el cinisme de pensar que el nostre èxit depèn del seu fracàs.

Per això la UNESCO demana que entenguem l'educació com un bé comú: perquè una millor educació per a tots i cadascun dels infants, un aprenentatge rellevant i amb sentit, ens beneficia a tots i cadascun de nosaltres. Això també explica per què l'escola ha de ser inclusiva: Perquè dota la societat de persones millor preparades, no per a preocupar-se només del seu interès, sinó per a resoldre conjuntament els reptes que ens són comuns.

Això és, de fet, el que ens explicava l'economista Jeremy Rifkin fa uns dies a Sant Cugat. Ens deia que la baixada de costos està fent que, en paral·lel al model econòmic capitalista, aparegui una economia col·laborativa, el que ja estem veient de manera creixent. Viquipèdia va ser només el primer senyal. I afegeix Rifkin que hem d'entendre el coneixement com una experiència social compartida, no com una propietat. I això em du a parlar de la innovació educativa.

Com aprenem, i per a què innovar

La innovació educativa és la manera com donem respostes noves de manera sistemàtica a dos contextos canviants: el canvi de les necessitats socials, que modifiquen el propòsit de l'educació; i el canvi en constant progrés del coneixement de com aprenem els humans, que afecta les pràctiques d'aprenentatge.

Tot i així, com que les pràctiques d'aprenentatge són el mitjà per a assolir el propòsit, es pot donar una gran paradoxa: que anem canviant el propòsit a les lleis i normatives, però que les pràctiques no canvien. Val la pena analitzar el perquè.

Des dels anys 80, el món occidental ha anat virant de la idea que l'escola ha de transmetre coneixements a la idea que ha de desenvolupar competències. A l'Estat espanyol, això es va formalitzar el 1990 amb la LOGSE, la primera llei d'educació post-franquista, que ja establí un currículum competencial. I tant UNESCO, com OCDE, Consell d'Europa i Comissió Europea han insistit en aquesta necessitat.

Per entendre què diferencia una competència d'un coneixement podem pensar en l'aprenentatge escolar de l'anglès que vam tenir la meua generació. Vam saber què era el present continuous, i les paraules "chair" i "kitchen". Vam adquirir informació. Però no vam adquirir la competència de poder seure amb angloparlants i mantenir una conversa normal.

I això és perquè als coneixements i a les competències no s'hi arriba per separat. No es tracta d'adquirir coneixements per després desenvolupar competències: el desenvolupament de competències és el mitjà per a l'adquisició dels coneixements, i per a fer-ho de manera robusta, i no amb retenció de curt termini.

Però un quart de segle després de la LOGSE, en el temps que internet ha acumulat 3.500 milions d'usuaris, encara no hem sabut capacitar el conjunt del nostre sistema educatiu perquè desenvolupi competències. Per això, la innovació requereix abans que ens posem al dia: hem d'actualitzar el nostre sistema educatiu. I seria un error pensar que això ha de recaure tan sols en la Conselleria i en les escoles. Això recau en tota la societat, inclosos el món social i els ens locals.

Tenim un sistema educatiu ple de professionals que s'esforcen a dur a terme aquesta actualització, a donar resposta a les preguntes que esmentava, a mirar als ulls de cadascun dels infants i a creure en el seu avenir. Però tenim una estructura que vam heretar del franquisme i que no hem sabut posar al dia, que fa difícils les coses. Una estructura que dificulta l'autonomia dels centres i el desenvolupament de projectes educatius propis, que dificulta la constitució d'equips docents cohesionats, que té una tendència enormement garantista, i amb una formació de docents pensada per a una escola antiga. I tot això, dificulta l'actualització que els cal a les escoles del vostre municipi per poder donar resposta a les necessitats dels infants de l'era digital.

Innovació i actualització, doncs, són dues cares de la mateixa moneda. Actualitzar l'escola vol dir emprar els coneixements que ja tenim per a possibilitar l'aprenentatge que els cal als nostres infants, i això ha de ser un repte compartit per tota la societat. Un repte d'empoderament. Un repte d'una escola oberta a l'entorn, on els infants ja no aprenguin aïllats al seu pupitre, i els mestres no treballin aïllats a la seva aula; unes escoles que no hagin d'explorar aïllades com donar resposta a aquest món de transformació exponencial.

I aquesta actualització requereix un canvi de paradigma que afecta quatre elements: el propòsit de l'educació; les pràctiques d'aprenentatge; els sistemes d'avaluació; i l'organització dels centres. Actualitzar el propòsit és recordar que l'escola ha de desenvolupar competències per a la vida, conscients del context de complexitat i incertesa, i dels reptes globals que tenim i que ens afecten localment. Actualitzar les pràctiques vol dir transformar totes les accions d'aprenentatge per a què donin resposta al desenvolupament competencial, i que ho facin basant-se en el coneixement que tenim de com les persones aprenen, i no en la inèrcia artesanal d'allò que hem vist i viscut i que se segueix reproduint. Actualitzar l'avaluació vol dir superar exàmens memorístics que deixen de banda tot l'aprenentatge competencial, inclosa gran part de l'actual selectivitat. I actualitzar l'organització del centre comporta adaptar-la per a què doni resposta a aquesta nova aproximació a l'aprenentatge oberta a l'entorn.

L'actualització de què parlo és holística, i no es pot fer a base de petites millores. Els experts en innovació educativa expliquen que el canvi no es dona ni al nivell macro, és a dir, a través de grans plans dirigits des de l'administració; ni a nivell micro, és a dir, amb petits canvis que fan els mestres a l'aula. Es dona al nivell meso, és a dir, en la interacció entre centres, en forma de xarxes. I majoritàriament, aquest nivell és el del barri o del municipi, on el treball en xarxa forma part de la manera de fer habitual.

Certament, les administracions públiques han de vetllar per a què totes les escoles estiguin prou actualitzades, tinguin els recursos i formació suficients per a desenvolupar les competències que els infants d'avui necessiten i estiguin en permanent actualització, com el sistema sanitari. I han de vetllar també perquè aquesta actualització arribi a tothom, sense excepció. La pregunta és com fer-ho.

I és aquí on entra la idea de Rifkin d'entendre el coneixement com una experiència social compartida, no com una propietat. I de comprendre la lògica creixent de l'economia col·laborativa.

Tenim el convenciment que el motor de l'actualització del nostre sistema educatiu ha de venir de l'empoderament d'escoles i mestres, i de generar treball col·laboratiu entre ells. De fet, el programa Escola Nova 21 ha nascut impulsat per experiències similars ja existents, amb la voluntat d'estendre-les molt més enllà. És per això que és tan rellevant que prop de mig miler de centres del nostre sistema educatiu s'hagin compromès a caminar plegats cap a aquesta actualització. I ho reforçaran xarxes de centres lligades al territori, on les escoles i mestres comparteixin coneixement i experiències, interactuïn amb el seu entorn, amb associacions de pares i mares, amb moviments de renovació pedagògica, amb grups universitaris,... i puguin avançar conjuntament des de cada projecte educatiu.

El rol dels ens locals en la innovació educativa pren sentit com a marc d'aquest aprenentatge col·lectiu i com a agent de suport per a la millora, des d'aquesta voluntat de canvi en xarxa, amb l'horitzó d'actualitzar propòsit, pràctiques, avaluació i organització dels centres. Si la societat ha de tornar a donar a l'educació la importància que mereix, els ens locals han de poder contribuir-hi. I ja hi ha una forta tradició en aquest sentit. Fa cent anys, van ser els ens locals els que van treballar per generalitzar l'Escola Nova a tots nivells. I en l'actualitat, esteu fent una tasca important en àmbits com les escoles bressol, tan rellevants, o les escoles de música.

El context en què tots ens trobem és complex i incert: no només el de l'escola. Però l'escola ha de ser la institució que aprèn per excel·lència. I per això, en aquest procés de canvi haurà de recordar els set principis de l'aprenentatge referits a les persones i aplicar-se'ls:

1. El qui aprèn ha de ser el centre de l'aprenentatge.
2. L'aprenentatge és de naturalesa social.
3. Les emocions i l'interès són part integral de l'aprenentatge.
4. L'aprenentatge ha de tenir en compte les diferències individuals.
5. L'esforç de tots els qui aprenen és clau per a l'aprenentatge; però no l'avorriment, el sobreesforç, l'angoixa o la por.
6. L'avaluació continuada afavoreix l'aprenentatge.
7. Aprendre és construir connexions horitzontals.

L'actualització educativa, i la innovació, han d'esdevenir la normalitat de les d'escoles que es transformen en institucions que aprenen constantment. Han de ser la conseqüència d'una autonomia de centre veritablement empoderadora. I per a això, sobretot, han d'interioritzar-se en la cultura educativa. No han de ser una imposició externa ni una

reacció negativa al que no volem, sinó una exploració franca i col·laborativa del que volem i del que podem aprendre. Ho explicava la mestra i pedagoga Rosa Sensat l'any 1933:

“La nostra etapa és la de construir per arribar a un moment de saó i de plenitud que prepari l'entrada franca i absoluta de les noves conquestes. És la de fer una escola on s'ensenyi bé a llegir i a escriure; on el mestre no faci discursos i treballi amb l'alumne en col·laboració cordial; on penetrin totes les vibracions del món i de la vida: natura, art, aspiracions socials; on el personal docent aprengui a prestar-se una cooperació cordial; on s'estableixi una tolerància per a totes les idees i una rectitud de consciència que li doni una alta tonalitat ètica”.

Massa sovint oblidem que d'aquells esforços de mestres, ajuntaments, Mancomunitat i Generalitat republicana per una educació empoderadora i cívica, ens separa mig segle de dictadura i anorreament. I que no és tan sols, com diu la UNESCO, la urgència de repensar el propòsit de l'educació i l'organització de l'aprenentatge, el que ens commina a sumar esforços pel canvi educatiu. També ho és el deute que tenim amb les generacions que ho van intentar i que van ser brutalment aixafades. És també per elles, doncs, que entre tots hem de fer possible l'escola d'aprenentatge competencial que capaciti els infants d'avui i de demà. L'escola de vida plena on el treball globalitzat parteix de la realitat de cada dia. L'escola inclusiva que empodera tots els infants per a què desenvolupin al màxim tots els seus potencials.

Aquesta és la raó i el sentit de la innovació educativa, que esdevé un repte col·lectiu i que ha de tenir en els ens locals un dels principals aliats.

Eduard Vallory

director del programa «Escola Nova 21» i president del Centre UNESCO de Catalunya

27 de setembre de 2016